

DUBBELT I ÖSTERRIKISK STORDRAGARE

Ingvar Gunnarsson i Kvänum har två inte allt för vanliga Steyr 1100 stordragare. Båda körde han upp till västgötaslätten från återförsäljaren i Malmö när de var nya 1975. En behöll han själv direkt. Den andra köpte han tillbaka fem år senare.

AV BO NORVINGE (TEXT & FOTO)

Aret var 1975. Lantbrukare Ingvar Gunnarsson då bosatt i Härjevad körde även lastbil och hade i uppdrag att transportera två helt nya Steyr-traktorer från generalagenten Svenska Steyr-Puch i Malmö till återförsälja-

ren Lars Höglund, Järpås Maskin. På flaket stod en Steyr 1100 A och en Steyr 1100. Den fyrhjulskörda 1100 A skulle direkt till Larv Falebergs Egendom, men den tvåhjulskörda skulle Ingvar själv ha i sin verksamhet. Just den har Ingvar kvar än idag.

1100-modellen som tillverkades av Steyr-Daimler Puch i Österrike var inte så vanliga i landet.

– Jag har hört att bara 22-23 kom till Sverige och de flesta har blivit skrotade, säger Ingvar Gunnarsson när vi träffar honom vid hans villa mitt inne i Kvänums samhälle.

Dagen till ära har han tagit hem några av hans traktorer, men fokus blir det på hans Steyr 1100, en modell som det vid en snabb koll ser ut att bara finnas omkring sju registrerade i landet.

Pappa protesterade

Ingvar började 1967 med en BM 230 Victor och gick vidare med BM 36 och Boxer. Men under tidigt 70-tal blev det Steyr. Den första

var en 90-hästars Steyr 1090 som han köpt av Lennart Svensson i Härjevad. 1974 beställde Ingvar en ny 1100 av Lars Höglund som drev Järpås Maskin med agentur för Steyr. Pappa Gunnar Johansson föredrog däremot Volvo BM och hade starka invändningar när Ingvar valde en stordragare från Steyr.

– Men de var 30.000 kronor billigare än Volvo BM 800 eller 810, berättar Ingvar när han fått fram ett dokument som visar att han den 22 oktober 1974 betalade 77.500 kronor för sin Steyr 1100.

Ingvar hade sin gård i Härjevad med en hel del arrenderad mark och övertog även föräldragården i Längjum ett par mil söderut. Allt som allt var det 320 tunnland mark varav 50 tunnland innefattade potatisodling. ▶

BAKOM RATTEN

Namn: Ingvar Gunnarsson.

Årsmodell: 1942.

Yrke: Följebilsförare och pensionerad jordbrukare och åkare.

Min första traktor: BM Victor 230.

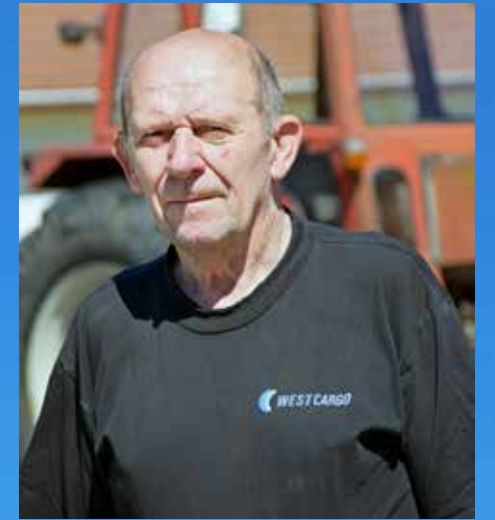
Antal traktorer för närvarande: 16.

Antal traktorer jag ägt: Det vågar jag inte gissa på, men 30-40 stycken.

Bästa traktor jag ägt: Steyr 1100.

Sämsta traktor jag ägt: Har inte haft någon dålig traktor.

För Ingvar Gunnarsson i Kvänum är det veterantraktorer som gäller. För närvarande har han 16 i sin samling.

Ingvar körde 1974 två nya Steyr på lastbil från generalagenten i Malmö upp till Skaraborg. Idag har han båda i sin samling.

”Redan som 10-12-åring satte pappa upp mig på hans Volvo T 31. Han sa att man måste tänka sig för och inte ha för bråttom.”

Under motorhuvu på Steyr 1100 sitter Steyrs egna WD-610.40-motorn på närmare sex liters cylindervolym och 98 hästkrafter.

Detta var ursprungligen en BM 250 halvband. Efter stormen 1969 lät Gunnar bygga om den hos ÖSA för skogsarbeten utanför Naum.

► Inte minst så behövdes en ordentlig vagnpark på båda gårdarna.

Det fick helt enkelt bli en Steyr till, och inte vilken Steyr som helst, utan den andra av de två som Ingvar körde upp från Skåne hösten 1974.

Det var en Steyr 1100 A som efter drygt fem år i tuff tjänstgöring på det stora ardennerstuteriet blev till salu hösten 1980.

Inte ha för bråttom

Steyr är favoritmärket hos Ingvar. Det går inte att ta miste på. Traktorerna var stryktåliga och byggde på välkända komponenter som elsystem från Bosch och växellåda med bakaxel från ZF. Växellådan var dessutom synkroniserad och lättkörd.

– Det var aldrig några problem med 27-29 ton vete till lagerhuset i Vara, säger Ingvar som genom alla år i jordbruket verkligen fått prova på det mesta.

– Redan som 10-12-åring satte pappa upp mig på hans Volvo T 31. Han sa att man måste tänka sig för och inte ha för bråttom. Det har jag följt och aldrig haft några missöde med vare sig traktorer eller lastbilar. Jag har haft tur.

Lantbruket är den verksamhet som genom-syrat hans liv tillsammans med chaufför-jobb och åkeriverksamhet. Men det kan bli för mycket jobb också. Inte minst med mycket åkande med två gårdar två mil ifrån varandra, så Ingvar valde 1984 att sälja gården i Härjevad och koncentrera sig på familjegården i Långjum. Den avvecklades däremot 1996 och den sista traktorn, en Deutz-Fahr DX 160 följde med gården till de nya ägarna. De båda Steyr-traktorerna plus ytterligare några av de äldre behölls däremot och i allra högsta grad också traktorintresset.

En ordentlig verkstad

Idag har Ingvar utöver Steyr-traktorerna ytterligare 14 veterantraktorer av det, om man kan kalla det, lite mer vanliga sorterna i form av Bolinder-Munktel, Volvo och Ferguson. ►

Ingvars Steyr 1100 som han haft sedan den var ny har likt sin 1100 A hytt från Fernmo Industri AB i Mariestad. De åkte till om med ut till kunderna och monterade hytter.

Det är ingen tryckstängspåkänning på Ingvars Steyr-traktorer. Men det var aldrig några problem att plöja med en femskärig delburen plog.

TRAKTORFAKTA

Modell: Steyr 1100.
Tillverkades: 1971-1977.
Årsmodell: 1975.
Motor: WD-610.40, 6-cylindrig, vätskekyld 4-taktare, direktinsprutning.
Bränsle: Diesel.
Cylindervolym: 6 l.
Borr x slag: 105 x 115 mm.
Effekt: 98 hk vid 2.300 varv.
Vridmoment: 363 Nm vid 1.500 varv.
Transmission: 12 fram, 6 back.
Tankrymd: 118 l.
Mått: Längd 4.190 mm, bredd 2.070 mm.
Vikt: 3.960 kg.
Nypris: 57.500 kr (1973).

Modell: Steyr 1100A.
Tillverkades: 1971-1977.
Årsmodell: 1975.
Motor: WD-610.40, 6-cylindrig, vätskekyld 4-taktare, direktinsprutning.
Bränsle: Diesel.
Cylindervolym: 6 l.
Borr x slag: 105 x 115 mm.
Effekt: 98 hk vid 2.300 varv.
Vridmoment: 363 Nm vid 1.500 varv.
Transmission: 12 fram, 6 back.
Tankrymd: 118 l.
Mått: Längd 4.550 mm, bredd 2.370 mm.
Vikt: 4.840 kg.
Nypris: 70.000 kr (1973).

Förra året tillkom i samlingen en Volvo T 22 från 1951. Den syns i bakgrunden. Som donatortraktor köptes denna T 21 från 1952. Tveksamt är om den kommer att plockas ner.

Så hemskt avancerat var det inte kring förarplatsen i en Steyr från mitten av 70-talet. Temperaturmätare, timmätare och en rad kontrollampor.

På den tvåhjuldrivna Steyr 1100 sitter på framaxeln däck med drivmönster. Men sådana däck har det alltid suttit på den intyga Ingvar.

"Det var aldrig några problem med 27-29 ton vete till lagerhuset i Vara."

► Men de flesta har Ingvar inte hemma. Det är helt enkelt för ont om plats inne i samhället. I stället hyser han in traktorerna hos vänner och bekanta.

Ingvar kan däremot stolt visa upp en ordentlig verkstad alldeles bredvid boningshuset.

Det är där som Ingvar och ett glatt gäng traktorkompisar under höst-, vinter- och vårsäsongen skruvar med traktorer och fikar.

I verkstaden står en BM 20 från 1950 som är hyfsat körbar, om det inte hade varit för att några stålrör som saknas till tryckluftstarten. I verkstaden finns också fem BM 10 kroppar. Två av dessa är den tidiga med tanken på vänster sida. Dessa är viktigast att få fason på.

Däremot finns inga direkta planer på några genomgripande renoveringar av Steyr-traktorerna. De är bra som de är och lär få vara orörda. Det är bara tidens tand som lämnat spår sedan Ingvar Gunnarsson hämtade dom hos generalagenten för snart 30 år sedan. □

Förra året köpte Ingvar en Ferguson TED 20 som står som årsmodell 1952. Den behövde en motorgenomgång då kylkanalerna i motorblocket var igensatta.

I verkstaden står en BM 20 från 1950 som Ingvar köpte från Viksta Traktormuseum ovanför Uppsala. I dagsläget saknas bara några rör till tryckluftstarten.

Två av de fem BM 10-kropparna är tidiga med tanken på vänster sida. De ligger långt upp i prioritet på verkstadens renoveringslista.